

Valtion erityisavustus oppilas- ja opiskelijahuollon henkilöstömitoituksen laajentamisen vaatimiin toimenpiteisiin, erityisesti yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistamiseen esi- ja perusopetuksessa sekä lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa vuosille 2021–2022

Opetus- ja kulttuuriministeriö julistaa haettavaksi valtion erityisavustusta vuosille 2021-2022. Valtion erityisavustusta myönnetään esi- ja perusopetusta sekä lukiokoulutusta järjestäville kunnille ja kuntayhtymille. Myönnettävä erityisavustus on yhteensä enintään 9 940 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön momentilta 29.10.30.

Valtion erityisavustus myönnetään kunta- tai kuntayhtymäkohtaisesti, hakemuksen perusteella, käytettäväksi vuosina 2021–2022.

Lukiokoulutuksen järjestäjänä toimivat kunnat voivat sisällyttää hakemukseensa myös ne ammatillisen koulutuksen opiskelijat, joille kunta järjestää opiskeluhoollon palveluja, jolloin myös nämä opiskelijat otetaan huomioon määrärahan jaossa.

Hakuaika alkaa 2.6.2021 ja päättyy 10.8.2021 klo 16.15

Päätökset pyritään tekemään elo/syyskuussa 2021.

Avustuksen tavoite

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valmistelemassa hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta. Esitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman linjaukseen oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden vahvistamisesta kaikilla koulutusasteilla. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppilas- ja opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämisessä noudatettavasta henkilöstön vähimmäismitoituksesta. Opiskelijoiden yhdenvertaisuus tuen saannissa sekä laadussa ei toteudu valtakunnallisesti yhdenvertaisesti käytettävissä olevilla psykologi- ja kuraattoriresursseilla. Alueelliset erot ovat huomattavia. Lisäksi käynnissä oleva koronaepidemia on pitkittyttyään lisännyt koulutukselliseen tasa-arvoon liittyviä haasteita.

Opiskeluhoollon toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoollona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoollon (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013). Koko oppilaitosyhteisöä tukeva ehkäisevä yhteisöllinen työ on opiskeluhoollon ensisijainen toteuttamismuoto. Hyvinvoiva opiskeluyhteisö sekä terveellinen ja turvallinen opiskeluympäristö ovat oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edellytyksiä. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan koulun tai oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, vuorovaikutusta, osallisuutta, ympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Tavoitteena on, että yhteisöllisen opiskeluhoollon ennaltaehkäisevä tuki sekä yksilökohtaisen opiskeluhoollon varhainen tuki tulisi olla kaikkien opiskelijoiden saatavilla yksilöllisten tarpeiden mukaisesti ja yhdenvertaisesti.

-Tasa-arvoisesti saatavilla ja tasalaatuisella opiskeluhoollolla edistetään lapsen ja nuoren oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä, sosiaalista hyvinvointia sekä yhteisöllisyyttä.

-Lasten ja nuorten hyvinvointia vahvistetaan ennaltaehkäisevästi moniammatillisilla ja oikea-aikaisilla opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluilla.

Mihin ja kenelle avustus on tarkoitettu?

Valtion erityisavustusta voidaan myöntää kunnille ja kuraattori- ja psykologipalveluja järjestäville kuntayhtymille. Yksittäisen koulun/oppilaitoksen hakemuksia ei oteta huomioon. Valtion erityisavustus myönnetään hakemuksen perusteella käytettäväksi vuosina 2021-2022.

Lukiokoulutuksen järjestäjänä toimivat kunnat voivat sisällyttää hakemukseensa myös ne ammatillisen koulutuksen opiskelijat, joille kunta järjestää opiskeluhoollon palveluja, jolloin myös nämä opiskelijat otetaan huomioon määrärahan jaossa.

Valtion erityisavustusta voidaan käyttää seuraaviin toimiin:

- Koulupsykologien ja koulukuraattorien palkkaamiseen yhteisöllisen opiskeluhoollon ja ennaltaehkäisevän työn vahvistamiseksi.

Millä perusteella hakemuksia arvioidaan?

Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin, jossa otetaan huomioon seuraavat perusteet:

1. Hakukohtaiset myöntöperusteet

Valtion erityisavustusta voidaan myöntää kunnille ja kuraattori- ja psykologipalveluja järjestäville kuntayhtymille. Yksittäisen koulun/oppilaitoksen hakemuksia ei oteta huomioon. Valtion erityisavustus myönnetään hakemuksen perusteella käytettäväksi vuosina 2021-2022.

Valtion erityisavustusta voidaan käyttää seuraaviin toimiin:

- Koulupsykologien ja koulukuraattorien palkkaamiseen yhteisöllisen opiskeluhoollon ja ennaltaehkäisevän työn vahvistamiseksi

Valtion erityisavustuksen määräytymiseen kunnalle tai kuntayhtymälle vaikuttaa sen ilmoittama 20.9.2020 tilastointipäivän mukainen esi- ja perusopetuksen oppilaiden sekä lukio-opiskelijoiden kokonaismäärä suhteessa sen psykologien ja kuraattorien kokonaismäärään. Opiskeluhooltoon eivät ole oikeutettuja aineopiskelijat eivätkä lukio-

opintoja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti suorittavat opiskelijat, eikä ko. opiskelijoita siksi tule laskea mukaan ilmoitettaviin opiskelijamääriin. Lisätietoa hakulomakkeella.

Hakemuksessa tulee olla suunnitelma avustuksen aiotusta käytöstä.

Erityisavustus myönnetään käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Valtion erityisavustusta myönnetään enintään 70% kokonaismenoista, joten omarahoitusosuus on vähintään 30%.

Valtion erityisavustusta ei voi käyttää

- toimintaan tai kohteeseen, johon on samalle ajankohdalle myönnetty jo valtion erityisavustusta. Valtion erityisavustuksella voidaan kuitenkin jatkaa aiemmin aloitettua, erityisavustuksella toteutettua vastaavaa toimintaa, joka täyttää yllämainitut kriteerit.
- samanaikaisesti käytettäväksi vastaavan, aikaisemmille vuosille myönnetyn avustuksen, kanssa;
- toimintaan, jolla opetuksen järjestäjä korvaa jo olemassa olevaa toimintaa.

2. Yleiset perusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii strategiansa mukaisesti vaikuttamaan siihen, että kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat; että yhteiskuntaa uudistetaan luovalla, tutkivalla ja vastuullisella toiminnalla; ja että merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti. OKM:n strategia on luettavissa verkkosivuilta: <https://minedu.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-263-628-7>

Hakemusten arvioinnissa ja vertailussa voidaan siten katsoa eduksi, jos toiminta tai hanke osaltaan edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, keskinäistä kunnioitusta ja kestäväää kehitystä OKM:n strategian toimintalupauksen mukaisesti.

3. Valtionavustuslain mukaiset yleiset edellytykset

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom.):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.

- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.

Jos avustus kohdistuu palkkakustannuksiin, voidaan avustus myöntää vain erityisen painavasta syystä, jos avustuksen saaja on saanut rangaistuksen luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä (valtionavustuslain 7 § 2 mom).

4. Esteitä avustuksen myöntämiselle

Jos hakija on saanut aiemmin avustuksia ministeriöltä, sen tulee huolehtia, että avustuspäätöksissä edellytetyt selvitykset avustusten käytöstä on tehty määräaikaan mennessä. Ministeriö hylkää hakemuksen, jos hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuttaan antaa ministeriölle tietoja aiemmin myönnettyjen avustusten käytön valvontaa varten.

Hakemus hylätään, jos se paperisena laadittuna saapuu määräajan jälkeen.

Miten avustusta haetaan?

Avustusta haetaan opetus- ja kulttuuriministeriön asiointipalvelussa. Jos se ei ole mahdollista, ota yhteyttä avustuksesta lisätietoja antavaan virkamieheen.

Hakijan tulee huomioida, ettei hakemusta pysty lähettämään asiointipalveluun määräajan umpeutumisen jälkeen. Vastuu hakemuksen saapumisesta määräaikaan mennessä on hakijalla.

Asiointipalvelun käyttöohjeet

Asiointipalvelun käyttö edellyttää yhteisöasiakkailta Y-tunnusta, Suomi.fi-tunnistusta sekä Suomi.fi-valtuuksien käyttöä. Palveluun kirjaututaan Digi- ja väestötietoviraston Suomi.fi-tunnistuksen kautta henkilökohtaisella pankkitunnisteella, mobiilivarmenteella tai varmennekortilla.

Hakija täyttää asiointipalvelussa olevan hakulomakkeen, liittää siihen lomakkeen yhteydessä pyydetyt liitteet ja toimittaa hakemuksen asiointipalvelun kautta ministeriölle. Ministeriö lähettää päätöksen hakijalle asiointipalveluun.

Hakija tekee asiointipalvelussa mahdolliset hakemuksen täydennykset ja päätöksen muutospyynnöt. Hakija tekee myös selvitykset asiointipalvelussa.

Millaisia ehtoja avustusten käyttöön liittyy?

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä avustus voi kattaa enintään avustuspäätöksessä määritellyn osuuden avustettavan toiminnan tai hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista. Avustuksen hyväksyttävät kustannukset määritellään avustuspäätöksessä ja sen liitteessä.

Hyväksyttäviksi kustannuksiksi luetaan palkoista tai palkkioista kutakin palkansaajaa kohden enintään määrä, joka vastaa 80 000 euron vuosipalkkaa lakisääteisine sivukuluineen. Palkka voidaan maksaa rahapalkkana tai luontoisetuina.

Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti.

Avustuksen käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä.

Avustuksen saajalta edellytetään kustannuspaikkakohtaista talousraportointia, jos kyseessä on erityisavustus tai yleisavustus osaan toiminnasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).

Avustuksen saajan tulee selvittää, onko sillä velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä, ja ottaa tämä toiminnassaan huomioon. Myös valtioon, kuntiin tai seurakuntiin kuulumaton avustuksen saaja voi olla velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä.

- Jos avustuksen saaja täyttää julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit (esim. rahoituksesta yli puolet on julkista rahoitusta), avustuksen saajan tulee noudattaa hankintalakeja kaikissa hankinnoissaan.
- Jos avustuksen saaja saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta, saajan on tässä hankinnassa noudatettava hankintalakeja.

(Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).

Opetus- ja kulttuuriministeriö on linjannut, että avustuksen saajan tulee pyytää tarjous useammalta kuin yhdeltä toimittajalta sellaisissa tavara- ja palveluhankinnoissa, jotka alittavat kansallisen kynnyksarvon mutta joiden arvo ilman arvonlisäveroa ylittää 20 000 euroa.

Avustuksen käyttöön liittyy myös muita ehtoja ja rajoituksia.

Miten tuloksista ja avustuksen käytöstä raportoidaan?

Avustusten käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä. Selvitykseen sisältyy sekä talousraportointi että tuloksellisuusraportointi. Avustuksen

saajalta edellytetään kustannuspaikkakohtaista talousraportointia, jos kyseessä on erityisavustus tai yleisavustus osaan toiminnasta.

Asiointipalvelussa haetuista ja myönnettyistä avustuksista selvitykset tehdään OKM:n asiointipalvelussa.